

Living in Galus, Dreaming of Geula – ספר דניאל

Wednesday Night Nach at Beth Abraham – Cheshvan-Kislev 5782 series

פרק ה

The Writing upon the Wall

בְּלִשְׁאֲצֹר הַמֶּלֶךְ עָשָׂה מִשְׁתֶּה גְדוֹל לְאֶלֶף שָׂרָיו,
וּמֹוֹל הָאֶלֶף יַיִן שְׁתָּה.

וַיֹּאמֶר בְּלִשְׁאֲצֹר בְּעֵצַת הַיַּיִן, לְהַבִּיא אֶת כָּלִי
הַזֶּהָב וְהַכֶּסֶף אֲשֶׁר הוֹצִיא נְבוּכַדְנֶצַּר אָבִיו מִן
הַהֵיכָל אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם, וַיִּשְׁתּוּ בָהֶם הַמֶּלֶךְ
וְשָׂרָיו, נָשָׂיו וּפִילִגְשָׁיו.

אֲזִי הִבִּיאוּ כָּלִי הַזֶּהָב אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִן הַהֵיכָל
שֶׁל בַּיִת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר בִּירוּשָׁלַיִם, וַיִּשְׁתּוּ בָהֶם
הַמֶּלֶךְ וְשָׂרָיו, נָשָׂיו וּפִילִגְשָׁיו.

וַיִּשְׁתּוּ אֶת הַיַּיִן, וַיִּשְׁבְּחוּ אֶת אֱלֹהֵי הַזֶּהָב
וְהַכֶּסֶף, הַנְּחָשֶׁת הַבְּרָזֶל הָעֵץ וְהָאֲבָן.

כָּהּ בַּשָּׁעָה יֵצְאוּ אֶצְבְּעוֹת שֶׁל יָד אָדָם, וַיִּכְתְּבוּ
מֹוֹל הַמְּנוֹרָה עַל הַשִּׁיד שֶׁל כְּתָל הַהֵיכָל שֶׁל
הַמֶּלֶךְ, וַיִּרְא הַמֶּלֶךְ אֶת פֶּס הַיָּד אֲשֶׁר כּוֹתֶבֶת.

אֲזִי הַמֶּלֶךְ זִיווּ נִשְׁתַּנָּה לוֹ וַרְעִיזוּנוֹ יִבְהַלּוּהוּ,
וְקִשְׁרֵי חִלְצָיו נִתְּרוּ, וּבִרְכָיו זוֹ לְזוֹ נִקְשׁוּ.

וַיִּקְרָא הַמֶּלֶךְ בְּכַח לְהַבִּיא אֶת הָאֲשָׁפִים
הַפְּשָׁדִים וְהַקּוֹסְמִים. וַיַּעַן הַמֶּלֶךְ וַיֹּאמֶר לְחַכְמֵי
בָּבֶל: אֲשֶׁר כָּל אִישׁ אֲשֶׁר יִקְרָא אֶת הַכְּתָב הַזֶּה
וּפְתָרוֹנוֹ יוֹדִיעֵנִי, אֲרַגְמֵן יִלְבַּשׁ וּרְבִיד שֶׁל זָהָב
עַל צְוָאָרוֹ, וְשְׁלִישֵׁי בְּמַלְכוּת יִשְׁלַט.

בְּלִשְׁאֲצֹר מֶלֶכָּא עֲבַד לַחֲס רַב
לְרַבְרַבְנֵיהִי אֶלֶף וְלִקְבַל אֶלְפָּא
חִמְרָא שְׁתָּה:

בְּלִשְׁאֲצֹר אָמְרוּ בְּשַׁעַם חִמְרָא
לְהִיטִיָּה לְמַאֲנֵי דְהֶבָּא וְכִסְפָּא דִּי
הַנֶּפֶק נְבוּכַדְנֶצַּר אָבוּהִי מִן־הֵיכְלָא
דִּי בִירוּשָׁלַם וַיִּשְׁתּוּן בְּהוֹן מֶלֶכָּא
וּרְבַרְבְּנֵיהִי שְׁגַלְתָּה וְלַחְנַתָּה:

בְּאֲדִין הִיטִיו מַאֲנֵי דְהֶבָּא דִּי הַנֶּפֶקוּ
מִן־הֵיכְלָא דִּי־בֵּית אֱלֹהָא דִּי
בִירוּשָׁלַם וַאֲשְׁתּוּן בְּהוֹן מֶלֶכָּא
וּרְבַרְבְּנֵיהִי שְׁגַלְתָּה וְלַחְנַתָּה:

אֲשְׁתּוּן חִמְרָא וַיִּשְׁבְּחוּ לְאֱלֹהֵי דְהֶבָּא
וְכִסְפָּא נְחָשָׂא פְרוּזָא אֶעָא וְאֲבָנָא:

כָּהּ־שַׁעָתָה נִפְקוּ [נִפְקוּ] אֶצְבְּעוֹן דִּי
יַד־אִנְשׁ וְכְתְבוּן לְקַבַּל נְבִרְשָׁתָא עַל־
גִּירָא דִּי־כְתַל הֵיכְלָא דִּי מֶלֶכָּא
וּמֶלֶכָּא חֹזֶה פֶּס יָדָהּ דִּי כְתָבָהּ:

אֲבִין מֶלֶכָּא זִינְהִי שְׁנוּהִי וַרְעִינְהִי
יִבְהַלּוּנְהָ וְקִטְרֵי חִרְצָה מִשְׁתַּרְיִין
וְאֲרַכְבַּתָּהּ דָּא לְדָא נִקְשׁוּן:

קִרָּא מֶלֶכָּא בְּחִיל לְהַעֲלָה
לְאֲשָׁפִיָּא כְּשִׂדִּיא [כְּשִׂדִּיאִין] וְגִזְרָא
עָנָה מֶלֶכָּא וְאָמְרוּ לְחַכְמֵי בָּבֶל דִּי
כָּל־אִנְשׁ דִּי־יִקְרָה כְּתָבָהּ דְנָה
וּפְשָׁרָהּ יַחְוֲנֵי אֲרַגְמָנָא
יִלְבַּשׁ וְהַמוֹנְכָא [וְהַמְנִיכָא] דִּי־דְהֶבָּא
עַל־צְוָאָרָהּ וְתַלְתֵּי בְּמַלְכוּתָא יִשְׁלַט:

אז באו כל חכמי המלך, ולא יכלו את הכתב לקרא, ואת פתרונו להודיע למלך.

אז נבהל המלך בלשאר מאד, וזיוו נשתנה לו, ושריו נבוכים.

המלכה בעבור דברי המלך ושריו באה אל בית המשתה, ותען המלכה ותאמר: המלך לעולמים חיה! אל יבהלוך רעיוןך וזיוך אל ישתנה.

יש איש במלכותך אשר רוח אלהים קדושים בו, ובימי אביך הארה והשכל וחקמה כחכמת אלהים נמצאה בו. והמלך נבוכדנצר אביך, לרב חרטמים אשפים כשדים קוסמים הקימו אביך המלך.

יען אשר רוח יתרה, ומדע והשכל לפתר חלומות להגדת חידות ולהתיר קשרים, נמצאה בו בדניאל, אשר המלך שם שמו בלשאר, עתה דניאל יקרא ואת הפתרון יגיד.

אז דניאל הובא לפני המלך, ויען המלך ויאמר לדניאל: אתה הוא דניאל אשר מבני גלות יהודה, אשר הביא המלך אבי מן יהודה?

ושמעתי עליך כי רוח אלהים בך, והארה והשכל וחקמה יתרה נמצאה בך.

וכעת הובאו לפני החכמים האשפים, אשר הכתב הזה יקראו ופשרו להודיעני, ואינם יכולים פשר דבר להגיד.

ואני שמעתי עליך כי תוכל פתרונים לפתר וקשרים להתיר, עתה אם תוכל את הכתב

אדין עללין [עלין] כל חכמי מלכא ולא-כהלין כתבא למקרא ופשרא [ופשרה] להודיע למלכא:

אדין מלכא בלשאר שגיא מתבהל וזיוהי שגין עלוהי וברבגוהי משתבשין:

מלכתא לקבל מלי מלכא וברבגוהי לבית משתא עללת [עלת] ענת מלכתא ואמרת מלכא לעלמין חיי אל-יבהלוך רעיוןך וזיוך אל-ישתנה:

איתי גבר במלכותך די רוח אלהין קדישין בה ובימי אבוך נהירו ושכלתנו וחקמה כחכמת-אלהין השתכחת בה ומלכא נבוכדנצר אבוך רב חרטמין אשפין כשדאין גזרין הקימה אבוך מלכא:

כל-קבל די רוחו יתירה ומנדע ושכלתנו מפשר חלמין ואחולת אחידון ומשרא קטרין השתכחת בה בדניאל די-מלכא שם-שמה בלשאר כען דניאל יתקרי ופשרה יתחווה:

באדין דניאל העל קדם מלכא ענה מלכא ואמר לדניאל אנתה- [אנתה]- הוא דניאל די-מן-בני גלותא די יהוד די היתי מלכא אבי מן-יהוד:

ושמעתי עליך [עליך] די רוח אלהין בך ונהירו ושכלתנו וחקמה יתירה השתכחת בך:

וכען העלו קדמי חכימא אשפלא די-כתבה דנה יקרון ופשרה להודיעתני ולא-כהלין פשר-מלתא להחווה:

ואנה שמעתי עליך [עליך] די- תוכל [תיכול] פשרין למפשר וקטרין למשרא כען הן תוכל [תכול] כתבא למקרא ופשרה להודיעתני ארגונא

לקרא ופתרונו להודיעני, ארְגֵּמן תִּלְבֵּשׁ ורְבִיד
שֶׁל זָהָב עַל צְוֹאֲרֶךְ, וּשְׁלִישֵׁי בְּמִלְכוֹת תִּשְׁלַט.

אִז עָנָה דָּנִיֵּאל וַיֹּאמֶר לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ: מִתְּנוּתֶיךָ
לֵךְ תִּהְיֶינָה וּמִשְׁאַתְךָ לְאַחַר תֵּן, אִךְ אֵת הַכֶּתֶב
אֶקְרָא לְמֶלֶךְ וְאֵת הַפְּתָרוֹן אֹדִיעֶנּוּ:

אֵתָהּ הַמֶּלֶךְ, הֵאֵל הָעֲלִיזוֹן נָתַן מַלְכוּת וּגְדֻלָּה
וַיִּקֶר וְהָדָר לְנִבְכַדְנֶצַּר אָבִיךָ.

וּמִן הַגְּדֻלָּה אֲשֶׁר נָתַן לוֹ, כָּל הָעַמִּים הָאֲמוֹת
וְהַלְשׁוֹנוֹת הָיוּ חֲרָדִים וִירָאִים מִפְּנָיו. אֲשֶׁר הָיָה
חֶפֶץ הָיָה מִמִּית, וְאֲשֶׁר הָיָה חֶפֶץ הָיָה מִחַיָּה,
וְאֲשֶׁר הָיָה חֶפֶץ הָיָה מֵרִים, וְאֲשֶׁר הָיָה חֶפֶץ
הָיָה מִשְׁפִּיל.

וּכְאֲשֶׁר רָם לִבָּבוּ וְרוּחוֹ חִזְקָה לְהַזִּיד, הוֹרֵד
מִכַּסָּא מַלְכוּתוֹ וַיִּקְרוּ הָעֹבְבִירוּ מִמֶּנּוּ.

וּמִן בְּנֵי אָדָם גָּרַשׁ, וְלִבּוֹ עִם הַחַיָּה שָׁוָה, וְעַם
עֲרוּדִים מוֹשָׁבוּ, עֹשֵׁב כְּשׁוֹרִים יֹאכִילוּהוּ, וּמִטֵּל
הַשָּׁמַיִם גּוֹפּוֹ יִרְטֵב, עַד אֲשֶׁר יֵדַע כִּי שׁוֹלֵט הֵאֵל
הָעֲלִיזוֹן בְּמַלְכוּת אָנוּשׁ, וְאֵת אֲשֶׁר יַחְפֹּץ יִקִּים
עָלֶיהָ.

וְאֵתָהּ בָּנוּ בְּלִשְׁאֲצָר לֹא הִשְׁפִּילָתָ לְבַבְךָ יַעַן
אֲשֶׁר כָּל זֶה יִדְעָתָ.

וְעַל אֲדוֹנֵי הַשָּׁמַיִם הִתְרוֹמַמְתָּ, וְאֵת כְּלֵי בֵּיתוֹ
הִבִּיאוּ לִפְנֵיךָ, וְאֵתָהּ וְשָׂרֶיךָ נְשִׂיךָ וּפִילִגְשִׁיךָ יִזַּן
שָׂתוּ בָהֶם, וְלֹאֱלֹהֵי כֶסֶף וְזָהָב, נַחֲשֶׁת בְּרוֹזַל עֵץ
וְאֶבֶן, אֲשֶׁר לֹא יֵרָאוּ וְלֹא יִשְׁמְעוּ וְלֹא יִדְעוּ
שִׁבְחָתָ, וְאֵת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר נִשְׁמַתְךָ בִּידוֹ וְכָל
דְּרָכֶיךָ לוֹ לֹא פֹאֲרָתָ.

תִּלְבֵּשׁ וְהוֹמַנְכָא [וְהַמְנִיבָא] דִּי-
דִּהְבָּא עַל-צְוֹאֲרֶךְ וְתִלְתָּא בְּמִלְכוּתָא
תִּשְׁלַט:

בְּאִזִּין עָנָה דָּנִיֵּאל וַאֲמַר קְדָם מֶלֶכָּא
מִתְּנוּתְךָ לֵךְ לְהוֹיֵן וּנְבֻכַדְנֶצַּר לְאַחְרֵן
חֶב בְּרָם כְּתִבָּא אֶקְרָא לְמֶלֶכָּא
וּפִשְׁרָא אֶהוּדְעָנָה:

אֲנַתָּה [וְאַנְתָּ] מֶלֶכָּא
אֱלֹהָא עֲלִיא [עֲלֵאָה] מַלְכוּתָא
וִרְבוּתָא וַיִּקְרָא וְהָדָרָה יְהֵב
לְנִבְכַדְנֶצַּר אָבִיךָ:

וּמִן-רְבוּתָא דִּי יְהִב-לָהּ כָּל עַמְמֵיא
אֲמֵיא וְלִשְׁנֵיא הֵנוּ זֹאעִין [וְיַעֲיִין]
וְדַחְלִין מִן-קְדְמוּהֵי דִי-הוּהוּ צָבָא
הֵנָּא קָטֵל וְדִי-הוּהוּ צָבָא הֵנָּה מַחָא
וְדִי-הוּהוּ צָבָא הֵנָּה מָרִים וְדִי-הוּהוּ
צָבָא הֵנָּה מִשְׁפִּיל:

וּכְדִל רָם לִבָּבָהּ וְרוּחָהּ תִּקְפַּת לְהוֹדָה
הִנְחַת מִן-כְּרִסָּא מַלְכוּתָהּ וַיִּקְרָה
הָעֲדִיו מִנָּה:

וּמִן-בְּנֵי אֲנָשָׁא טְרִיד וְלִבְבָהּ עַם-
חִיתָא שׁוֹי [שׁוֹיוֹ] וְעַם-עֲרֻדֵיא
מְדוּרָה עֹשֵׁבָא כְּתוֹרִין יִטְעַמוּנָהּ
וּמִטֵּל שְׁמֵיא גְשֵׁמָה יִצְטַבַּע עַד דִּי-
יֵדַע דִּי-שְׁלִיט אֱלֹהָא עֲלִיא [עֲלֵאָה]
בְּמַלְכוּת אֲנָשָׁא וּלְמִן-דִּי יִצְבָּה
יְהִקִּים עֲלֶיהָ [עֲלֵהָ]:

וְאַנְתָּה [וְאַנְתָּ] בְּרָהּ בְּלִשְׁאֲצָר לֹא
הִשְׁפִּילָתָ לְבַבְךָ כְּלִי-קָבֵל דִּי כְּלִדְנָה
יִדְעָתָ:

וְעַל מְרֵא-שְׁמֵיאֵו הִתְרוֹמַמְתָּ
וְלִמְאֲנֵיא דִי-בֵּיתָהּ
הִיִּתִּיו קְדַמִּךָ [קְדַמְךָ] וְאַנְתָּה [וְאַנְתָּ]
וּרְבִרְבַּנִּיךָ [וּרְבִרְבַּנִּיךָ] שְׂגֻלְתְּךָ
וּלְחִנְתְּךָ חִמְרָא שְׂתִין בְּהוֹן וְלֹאֱלֹהֵי
כֶסֶף-וְדִהְבָּא נַחֲשָׁא פְרוֹזָל אֲעֵא
וְאֶבְנָא דִי לֹא-תִזְנוּן וְלֹא-שְׁמַעִין וְלֹא
יִדְעִין שִׁבְחָתָ וְלֹאֱלֹהָא דִי-נִשְׁמַתְךָ
בִּידָהּ וְכָל-אַרְחַתְךָ לָהּ לֹא הִדְרָתָ:

אז מלפניו נשלח פס היד, וזה הכתב אשר נרשם.

וזה הכתב אשר נרשם: מנה מנה תקל ופרסין.

זה פתרון הדבר: מנה, מנה אלהים מלכותך והשלימה.

תקל, נשקלת במאזנים ונמצאת חסר.

פרס, נפרסה מלכותך ונתנה למדי ופרס.

אז אמר בלשאצר, והלבישו את דניאל ארגמן ורביד הזהב על צוארו, ויכריזו עליו כי יהיה שולט שלישי במלכות.

בו בלילה הומת בלשאצר המלך הכשדי.

באדלן מוקדמוהי שליח פסא די-
ידא וכתבא דנה רשם:

ודנה כתבא די רשם מנא מנא
תקל ופרסין:

דנה פשר-מלתא מנא מנה-אלהא
מלכותך והשלמה:

תקל תקילתה במאזניא והשתכחת
חסיר:

פרס פריסת מלכותך ויהיבת למדי
ופרס:

באדלן אמר בלשאצר והלבישו
לדניאל ארגוןא והמונכא [והמניכא]
די-דקבא על-צוארה והכרוו עלוהי
די-להוא שליט תלתא במלכותא:

בה בלילה קטיל בלשאצר
מלכא כשדיא [כשדאה]: